

Tck- Nieuwland

OPLOSSINGSGERICHT WERKEN SCHEMA'S

Onze deskundigheid & missie of doelstelling

- ✓ **Begeleiden van jongeren en hun gezin in problematische opvoedingssituaties (sociaal, psychologisch, gedrag,...)**
- ✓ **Begeleiding = in relatie treden met de jongere, het gezin, de verwijzer, andere betrokkenen of diensten**
- ✓ **Basishouding = respect**
- ✓ **Basistaak = actief luisteren, informeren, ondersteunen & veiligheid bieden**
- ✓ **Doel van begeleiden = context scheppen/proces gidsen waarin jongeren en het gezin de eigen mogelijkheden opnieuw leren ontdekken en gebruiken om de voor hen meeste geschikte keuze te maken/oplossing te zoeken om hun doel te bereiken**
- ✓ **Model dat we daarvoor gebruiken = tck**

Fundamenten

- ✓ Zelfhelende capaciteiten
- ✓ Unieke troeven
- ✓ Klasse van de oplossingen
- ✓ Model van de keuze

Uitgangspunten

- ✓ Probeer niet te herstellen wat niet stuk is
- ✓ De cliënt brengt het er altijd zo goed vanaf als enigszins mogelijk is in de gegeven omstandigheden
- ✓ De cliënt is deskundig in zijn verhaal
- ✓ De doelstellingen van de cliënt staan altijd voorop

Basisregels

1. Als iets niet werkt, stop er dan mee EN doe iets anders
2. Als iets wel werkt, doe er meer van
3. Als iets werkt, leer het (van) een ander

Om te onthouden

- ✓ Simpel werkt het best (L. Cauffman)
- ✓ Gebruik wat je krijgt (M. H. Erickson)
- ✓ Er zal voor de cliënt altijd een goede reden zijn om... (Insoo Kim Berg)
- ✓ Interesseer je in verschillen
- ✓ Soms kan niets doen ook nuttig zijn
- ✓ De tijd werkt al...
- ✓ Weerstand is medewerking

4 vragen

- ✓ Wat Betekenisverhaal
- ✓ Wanneer Werkwijzer
- ✓ Hoe 7 stappendans
- ✓ Wie Mandaten

Betekenis

Handelen

Waarnemen

Realiteit

Praktische keuze

Semantische keuze

Individu

De realiteit waarnemen = betekenis geven

Wat

- ✓ Als individu ben je constant in interactie met de realiteit.
- ✓ We geven onszelf een plaats in de realiteit door waarnemen en handelen. In elke waarneming zit een aspect van actie (handelen) en in elke actie (handeling) zit een aspect van perceptie.
- ✓ De realiteit waarnemen = betekenis geven
- ✓ In een eerste betekenisgevingsreactie is er nog geen differentiatie tussen het logische, emotionele, linguïstische en pragmatische aspect van de semantische keuze.
- ✓ Welk van deze aspecten op de voorgrond treedt, wordt bepaald door de amygdala en gebeurt dus onbewust. De semantische keuze wordt ook beïnvloed door logos, ethos en pathos.

De Gewoonte

Persoonlijkheid is de som van al iemands gewoonten; 95% van wat we doen, doen we uit gewoonte; we maken geen keuze

Logos

λογος
Cognitie
denken

Pathos

παθος
emotie
voelen

Ethos **gedrag**

εθος, ethos: gedrag,
ηθος, eithos (persoonlijke) moraal, wat
we vinden dat we moeten doen

Oikos:

omgeving, context

De Gewoonte

- ✓ Persoonlijkheid is de som van iemands gewoonten
- ✓ 95% van wat we doen, doen we uit gewoonte; we maken geen keuze
- ✓ Elke gewoonte is een gestalt, een 3-eenheid van cognitie, emotie en gedrag
- ✓ Inwerken op 1 aspect $\Rightarrow$ verandering in de andere aspecten
- ✓ Elke gewoonte treedt op in een bepaalde situatie, context (Oikos)
- ✓ Door gewoonten zijn we ingebed in de realiteit en dus ook in de systemische realiteit

Hiërarchie van de interventieniveaus

- Epistemologie
- Mandaat
- Hypothese
- Doelstellingen
- Strategie
- Interventies

Pijlers van het Brugs Model

- Semantiek
- Keuze
- Respect
- Systeem

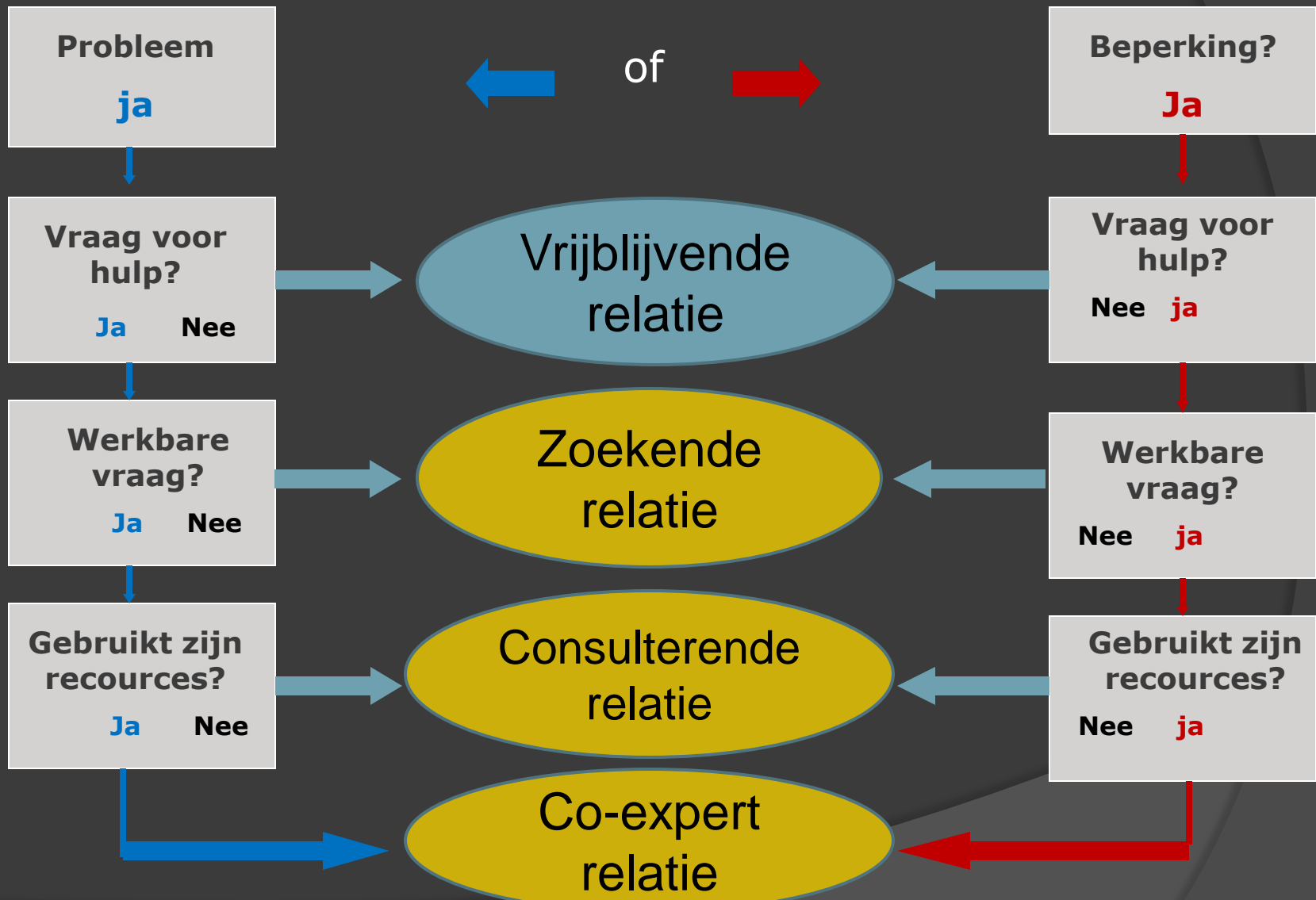
Principes van het oplossingsgericht denken

- Focus op mentale gezondheid
- Utilisatie
- Coöperatie
- Doel van de cliënt is belangrijk
- Verandering is onvermijdelijk
- Gericht op heden en toekomst

Nuttige vragen

- Coping vragen (Hoe)
- Differentiatievragen (schalen)
- Uitzonderingsvragen
- Mirakelvraag

Oplossingsgerichte flowchart

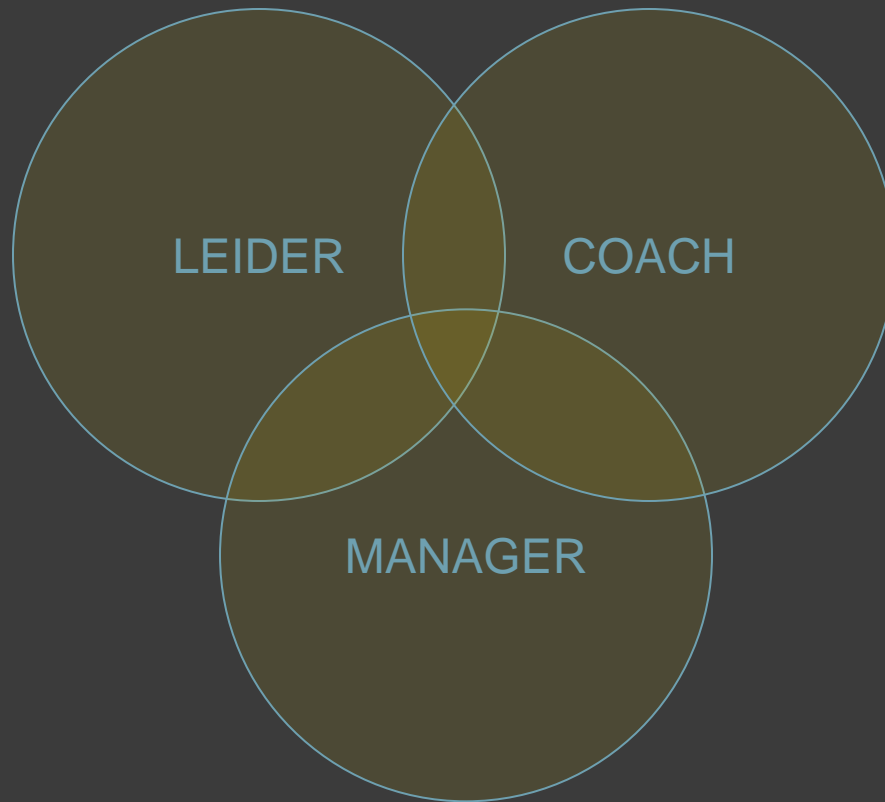

7 stappendans

Louis Cauffman

Mandaten: Trilemma

Louis Cauffman

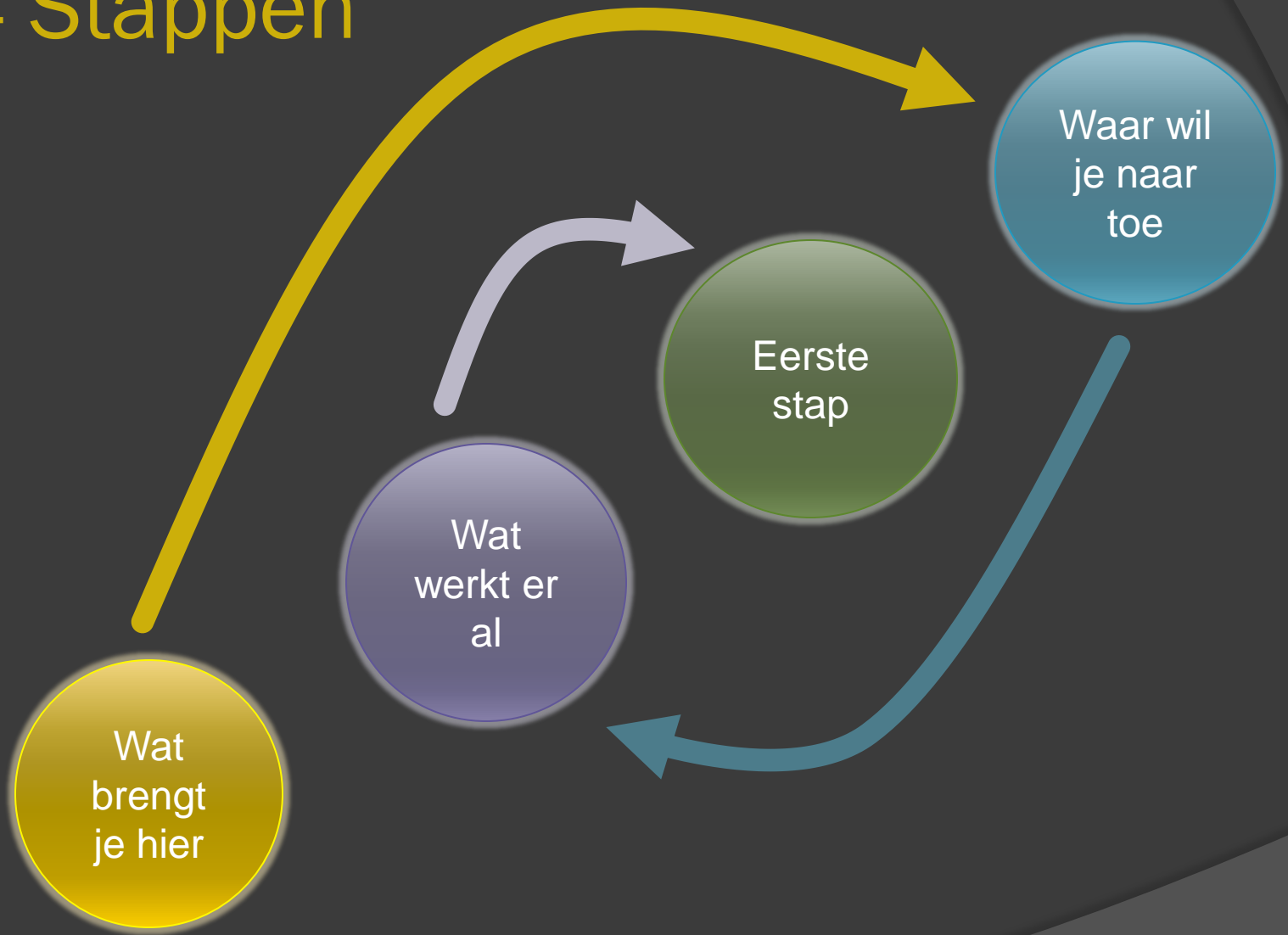
De 4 Stappen

- ✓ Wat brengt ons hier?
- ✓ Waar willen we naar toe?
- ✓ Wat werkt er al?
- ✓ Wat is een eerste stap?

Anton Stellamans - Ilfaro

4 Stappen

Anton Stellamans - Ilfaro

PROBLEEM-GERICHT

Ziekte

Wat is moeilijk?

Klacht

Oorzaak

Verleden

Regel

Taal representeert

Visie hulpverlener

Weerstand

Afhankelijkheid

OPLOSSINGS-GERICHT

Gezondheid

Wat is mogelijk?

Kracht

Doel

Toekomst

Uitzondering

Taal scheidt

Visie cliënt

Samenwerking

Self-efficacy

Luisteren (LSD)

- ✓ Houding “Niet-weten”
- ✓ Respect en acceptatie (≠ goedkeuren)
- ✓ Taal en woorden van de cliënt
- ✓ Visualiseren (wat, hoe, wanneer, wie)
- ✓ Details
- ✓ Denken, voelen, doen
- ✓ Samenvatten, parafraseren, controleren
- ✓ Herkaderen

Contact leggen

- ✓ Onthaal en begroeting
- ✓ Er zijn voor de cliënten
- ✓ Echtheid
- ✓ Instaleren van de non-specifieke variabelen
- ✓ Opstarten werkrelatie
- ✓ Zelf stappen zetten, initiatief nemen
- ✓ Wanneer gaat dit gesprek nuttig geweest zijn voor jou?

Context verhelderen

- ✓ Wat brengt je hier?
- ✓ Vertel eens wat meer over jezelf?
- ✓ Verhaal verbreden
- ✓ Interesse en gezonde nieuwsgierigheid
- ✓ Wie en wat is belangrijk?
- ✓ Visualiseren: Hoe moet ik me dat voorstellen?
- ✓ Wat verwacht je van dit gesprek, deze begeleiding?

Doelen formuleren

Vorm

- ✓ Belangrijk voor de cliënt
- ✓ Afgestemd op de context
- ✓ Realistisch en haalbaar
- ✓ Eerder klein dan groot
- ✓ Vraagt inspanning

Formulering

- ✓ In gedragstermen
- ✓ Als het begin van iets
- ✓ In aanwezigheid van iets
- ✓ Van klein naar groot

Troeven

Wat

- ✓ Capaciteiten, talenten, eigenschappen
- ✓ Ervaringen, plannen, dromen
- ✓ Contextfiguren, omstandigheden
- ✓ Een moeilijkheid doet zich niet altijd voor

Hoe

- ✓ Uitzonderingen: zijn er momenten dat...
- ✓ continueringsvragen
- ✓ Circulaire vragen
- ✓ schalen

Differentiatie

- ✓ Van zwart-wit naar grijs
- ✓ Moeilijkheden horen bij het leven
- ✓ Voldoende of goed genoeg
- ✓ Feiten in perspectief plaatsen, normaliseren of relativeren: gezond verstand
- ✓ Differentiatievragen: pre-sessionchange, wat is er beter, anders
- ✓ Schalen

Heden en Toekomstgericht

- ✓ Wat is er beter (présession change)
- ✓ Wat gaat er nog goed?
- ✓ Wat wil je zeker behouden?
- ✓ Wondervraag
- ✓ Brief uit de toekomst
- ✓ Geestelijk Testament
- ✓ 5-jaren plan

Complimenteren

Vorm

- ✓ Echt en gemeend
- ✓ Relevant in de situatie
- ✓ Gebaseerd op de realiteit
- ✓ Correct afgestemd

Formulering

- ✓ Gericht op het doel en de troeven
- ✓ Eerder indirect (hoe) dan direct